

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Jesu Siculi
Caltasinettensis, In ... Universitate Messanensi Theologiæ
Primarii Professoris, Tractatus Quinque In Quinque
Ecclesiæ Præcepta**

Tamburini, Tommaso

Dilingæ, 1697

Parergon I. Ad Secundum Ecclesiæ Præceptum. De Cooperante Cum
Alterius Turpitudine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40032

PARERGON I.
AD SECUNDUM ECCLESIAE
PRÆCEPTUM.

DE

COOPERANTE CUM ALTERIUS TURPITUDINE.

LECTORI TYPOGRAPHUS.

Quoniam in superioribus cap. 15. num. 12. mentio facta est pollutionis, qua manibus alterius committitur, de qua erudita concertatio fuit per duas litteras inter R. P. Tamburinum, & Caramuelem ab hoc relatas in sua Theologia Regulari tom. 2. à num. 3175. mihi visum est, rem tibi gratam, curiose Lector, saturum, si eas epistolas hinc, in proprio quasi loco, insereram, addamque germanam doctrinam prædicti R. P. Tho. Tamburini, quam ipse, Caramuelis dicta, & rationes expendens, scripto legendam oblit familiaribus suis, & eam ego typis evulgandam, ne pereat, mox dabo; animum tibi, Lector, gratificandi boni consule: & Vale.

Illustrissimo Joanni Caramue-
li, &c. suo Thomas Tambu-
rinus. S. P.

Utrum posterior Theologiae fundamentalis Illustrissimae Dominationis vestrae editio in manus meas venit, legi avidè omnia: quis enim tam sublimes ingenij partus avidè non evolvat, & quae sequuntur, ad presentem quaestionem non pertinentia.

Paulò post;

In controversia, quam n. MCCCCXI. doctè discutis de Sacerdote, alium non Sacerdotem, sed laicum pollente, indicas, posse me inter opinantes cum Llamas citari: oro te, atque obtestor, ut de hac re vindicationem, quæ ad tuas manus, quando id scripsisti, nondum forte pervenerat, legas (jam enim hinc inclusam mitto) & sicuti te ego meritò ibi vindico ab illa sententia Llamas; ita dignetur ab eadem me vindicare &c.

Vim.

Vindicatio Tamburini.

R. P. Diana p. 9. tract. 8. resol. 65.
& ab illo novissimè illustri-
Caramuel, in Theol. fundam. Fund.
50. §. 7. n. MLXV. ajunt, me in do-
ctrina, quam trado lib. 2. meth. Conf.
cap. 7. §. 10. num. 66. quam modò ex-
scripti num. 5. sequi sententiam Hiero-
nymy Llamas p. 3. meth. cap. 8. jussu
sanctæ Inquisitionis Hispaniæ expun-
ctam, qua docebat, eum, qui pollutus
fuit alterius tactu, solum teneri expli-
cate qualitatem suæ personæ, si igno-
retur à Confessario, id est, si habet vo-
tum simplex, vel solemnè virginitatis,
vel castitatis, non tamen teneri explica-
re complicitis, qui illum tetigit, quali-
tatem, nisi ipse etiam causa fuit, ut al-
ter etiam pollueretur.

Sed certe huic sententiæ nequaquam
adhæreo, immò omninò contrariam
semper professus sum, ut mea verba ac-
curate consideranti palam fiet &c.

*Omissis autem aliis, qua hic transcri-
bere opus non est, sic in fine vindicatio-
nis rem totam summa claritate com-
prehendit, questionemque distinctè pro-
pono.*

Vides tertio diferimen inter tres
sententias, Llamas, Caramuelis, Tam-
burini (sic loquamur in tertia persona
claritatis, ac distinctionis ergò) dum
ij omnes expendunt, an laicus pollutus
à Sacerdotis manibus debeat fateri vo-
tum castitatis Sacerdotis polluentis;
Primus absolute negat; Secundus di-
stinguit; Tertius affirmat absolute.

Nam Llamas absolute docet, eum,
qui pollutus fuit alterius tactu, solum

teneri explicare qualitatem suæ perso-
næ, non verò qualitatem, nempe vo-
tum complicitis, qui illum tangit.

Caramuel distinguens ait, Sacerdo-
tem polluentem duplici modo habere
se posse: Primò, ut dum alium tangit,
admittat (ut communiter solet con-
tingere) in se delectationem vene-
ream, seu certè sit in periculo illam ad-
mittendi: Secundò, ut in se non ad-
mittat ejusmodi delectationem, nec tali
subsit periculo: id quod sanè rarissimi-
mum est, & forè metaphysicum: post-
set nihilominus, ait, evenire in tæmi-
na multum effæta, etiam sine illo peri-
culo, propter experientiam, quam
forè habet suæ stupiditatis; hac di-
stinctione posita, docet in priore casu
pollutum laicum debere fateri votum
Sacerdotis polluentis, quia pollutus,
dum se illi tangendum tradit, vel per-
mittit, cooperatur cum ipso Sacerdote
ad admittendam illam sensualem dele-
ctationem, quod est cooperari cum
frangente votum castitatis; Et quia
Llamas, absolute negans, videtur hunc
casum comprehendere, ideò ejus do-
ctrina deleta meritò fuit; in postero-
re autem casu pollutus ille laicus (in-
quit) non obligatur Sacerdotis votum
explicare, quia tunc pollutus non coo-
peratur cum frangente castitatis vo-
tum: si enim in hoc rarissimo casu Sa-
cerdos nullam in se admittit delectatio-
nem, nec admittendi periculo se ex-
ponit, non peccat contra castitatem,
quam vovit: ergo nec pollutus coo-
peratur cum peccante contra votum casti-
tatis. Ad quid igitur illius votum pa-
refacere debeat?

T 3

Tam-

Tamburinus absolute affirmat, semper scilicet votum esse aperiendum: in priore quidem casu ob rationem ab ipso Caramuele jam allatam: immo videant Doctores, an ex eadem ratione fiat, ut sapientissime, ne dicam communiter, debeat explicari, quisnam te v. g. adolescentulum polluat, femina ne, an vir: nam hoc tactu facile ij concipient effectum ad tuum concubitum, vel certe subijcietur periculo concipiendi; & sic aderunt duæ malitiæ: Alter erit affectus, & consequenter tactus sodomiticus ex intentione tui concubitus, alter erit ipsa cooperatio ad tuam pollutionem, & hæc etiam à Tamburino innuuntur in illo n. 66. h. c. n. 5. dum dixit, nisi aliud addatur.

In posteriore item ex eo capite, erit votum explicandum, quia Sacerdos in illo etiam rarissimo casu suæ stupiditatis, peccat contra castitatem; cum enim ipse absolute castitatem voverit, & castitatis virtus non solum præcipiat, ut in sua persona quis non admittat sensuales motus, sed etiam ne ex industria illas positivè, & suo eodem corpore procuret in alio; is Sacerdos votum frangit, & consequenter pollutus laicus, non quidem intrinsecè propter suam pollutionem, sed extrinsecè propter sacrilegium polluentis, ad quod pollutus cooperatur, dando suum corpus, sacrilegus erit, & ut talem se in confessione manifestare debet. Addit tamen Tamburinus hanc doctrinam colligi ex illo priore principio dicto n. 14. an verò Doctrina Caramuelis possit deduci ex posteriore principio ibidem

posito, se nolle sine accurata consideratione decernere.

Dicit Caramuel, qui vovit audire missam, is cui præcipitur die Dominico eidem interesse, qui ex præcepto recitare tenetur horas &c. si audita missa, recitave officio, alium deiceret ab audiendo sacro, vel officio recitando, peccaret quidem, sed non contra votum, vel præceptum; quia ipse jam servavit pro se; pro alio autem nec vovit, nec præceptum habuit; ergo pari modo in nostro Sacerdote.

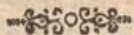
Respondeo, me certè hæc decernere nolle, jam sæpius dixi; tamen ut Lectoris curiositati indulgeam, ajo, adesse disparitatem; nam, qui vovit missam audire, solum audire, vovit, non facere audire, nec non impedire alium volentem audire; Pari modo præceptum se habet: vota n. hæc, & ejusmodi præcepta sunt de illo unico actu proprio, non verò de re ad aliud pertinente: non ita in vovente totam virtutem castitatis in sua latitudine, quale est votum, quod fieri solet in hac materia, ex communi voventium more; qui certe, dum vovent castitatem, illud vovent saltem sine dubio, ut suo corpore non admittant, nec eodem suo corpore positivè adjuvent alium ad illicita: interroga Religiosos omnes, id statim confirmabunt; cum ergo ex alia parte ad eandem virtutem adæquate sumptam pertineat, alios ab illa positivè non divertere, præsertim suo positivo, & immediato auxilio. Ideo non obscura apparet disparitas inter casum nostrum, & instantiam Caramuelis.

Dixi

Dixi autem (in castitatis voto, saltem &c.) ut abstraherem, an eodem modo se habeat votens absolute paupertatem, obedientiam, similesque virtutes. Neque enim, dicit aliquis, peccabo contra votum paupertatis, si, dum ego nihil profus usurpo, sum causa, ut tu contra tuum votum peccuniam usurpes: esto peccem contra charitatem, inducendo te ad peccatum, & sic de similibus: Ego enim (ut ab his abstraherem) in castitatis voto invenio, saltem pro modo, hoc præcipuum, sic eam votentes, omnia ad castitatem sive directe, sive indirecte pertinentia, saltem suo corpore non adjuvando, se votere implicite; & fortasse, dum angelicam, idest, omnimodam castitatem votent, etiam explicite profitentur. Disparitatem hanc attuli; cæterum adhuc repeto, me velle rem accuratio- te trutinâ pensitare.

Hæc ad defensionem meam sint disputata satis, quæ sane introspexit Reverendus Magister Sacri Palatii, dum Romæ opusculum illud hoc meum, per diligentem bis, in duplici editione ibidem data, legit, examinavit, approbavit; non approbaturus (puto) si sententiam Llamas ab Hispanica Inquisitione deletam, à me doceri notavisset.

Hanc Epistolam, & quidem integram, integramque vindicationem affert ad verbum Caramuel in Theologia Regulari tom. 2. à num. 3176. & ibique ibidem à num. 3189. sic respondet.

Eximio, & ingeniosissimo
Viro Domino Thome Tamburino,
&c. suus Joannes
Caramuel S. P.

Litteras tuas 29. Julij scriptas nimis serò recepi, & jam jam itineri accinctus respondeo, & esse doctissimas, & mihi summopere gratas, apologiam tuam, qua te ab opinione Llamas vindicas, recognovi, & in ipsa iterum ingenij tui divinitatem, & doctrinam, quam doces securitatem, suspicio, & veneror: verba illa, quæ citaveram, non esse omninò clara, & sensum pati, quem esse tuum dixerat Antoninus Diana, certum est, & fateris, siquidem §. Porro æquivocationis culpam in illam particulam *At*, (quam adversativam putabat Diana, & à te sumitur copulativè) oculatissimè, & doctissimè rejicis. Stat ergo, te diversam à Llamas opinionem habere: hoc statim in libro meo notavi, ut si quando recudatur, sciant lectores, quid sentias, & quia non tam citò fortè ille liber novos typos subibit, hoc ipsum in tertiam ejusdem operis parte, quam apparo, lectores suo loco monebo. Interim, quia §. *Vides tres opiniones ponis, & primam Llamas, secundam Caramuelis, & tertiam tibi ascribis; digneris oculos convertere ad §. Patet id quinto, ubi citas hæc verba tua: Sed jam oritur nova difficultas: An qui, habens votum castitatis, est causa inducens alios ad turpiter peccandum, debeat suum tale votum explicare? &c.*

Respondeo, non debere, &c. & ibi meo iudicio, non jam tertiam, sed secundam

in bi...

MEVRIN

in

Eccl. præcepto

VARRI

et

libris ad...

E II

306

cundam, hoc est meam opinionem amplecteris.

Patere, quæso; nec te abire permittam, nam secunda illa sententia manifesta mihi videtur; & dolerem, si, ob negligentiam, illa mea, tuo doctissimo privaretur suffragio; Profertur objectionem illam meam, quam S. dicit Caramuel, adducis, meo iudicio est fortissima, & verbis illis tuis, quæ tu S. Patet id, ut dixi, allegas, valde conformis. Præterea in S. dixi autem vis castitatis votum ab alijs solemnibus votis distinguere, & quæstionem, quæ videbatur juris esse, ad dubium de facto reducis. Potest re vera aliquis hoc modo profiteri solemniter: *Ego N. promitto obedientiam, (hoc est, me superiori regulari obediturum, & nunquam consilio, aut ullo modo cooperaturum, ut aliquis subditus suo superiori non obediatur, Paupertatem (hoc est, me non habiturum rem propriam, nec cooperaturum, ut alius illicite proprietatem acquirat) & castitatem (hoc est, me non admissurum aliquam voluptatem, venercam, nec consilio, aut auxilio cooperaturum, ut alius illam procuret, aut patiatur.)* Potest etiam hoc modo: *Ego N. promitto obedientiam paupertatem, & castitatem (hoc est, me fore obediturum, pauperem, castumque; At verò me nec procuraturum, nec cooperaturum, ut alij obedientia, paupertati, & castitati non satisficiant propono quidem, at nolo me voto, vel juramento obstringere: Sanè sive vota priori, sive posteriori formula, & modo distinguantur, putarem, debere consequentiam servari; & sicut de pau-*

peritate, & obedientia, sic etiam de castitate philosophandum esse: qui enim professus esset primo modo, esset sacrilegus, nec non voti violati reus, si suaderet filiofamilias, aut etiam seculari famulo, ne suo legitimo superiori obediret. Item qui suaderet Paulo, ut furaretur, & ut libidinaretur, Francisco; tamen sic ipse nec esset inobediens, nec proprietarius, nec lascivus. Qui autem secundo modo, peccaret opere, & consilio, at illo, & non illo votum solenne temeraret; sed utroque modo emittuntur in Monasterio vota? Si dicerentur emitti primo modo, staret sola opinio tertia (hoc est tua:); corruerent prima, & secunda (id est, Caramuelis, & Llamas) servaretur tamen consequentia doctrinæ; At quia dicimus, vota emitti sensu, & intentione formulæ posterioris, stat sola Caramuelis sententia, corrumpitur.

Reponis, Votum Castitatis solenne emitti sensu primo: & hinc ego uno verbo me expedio: Scio Tamburinum meum sincerum, & doctissimum esse, ergo respondeat: Novitius fuit, didicit, docuit, libros plurimos legit, conciones audivit, & habuit: Anne juxta primam formulam fuit à Magistro Novitiorum instructus? An ab aliquo Theologiæ Professore? An illam in aliquo Casista legit? An ab aliquo Concionatore audivit? An eandem alicubi prædicavit, aut docuit? Minimè, minimè; Ego enim à Viris sanctissimis institutus, & in Moralium Theologorum libris, ut æmuli faterentur, versatus, nihil simile, vel audivi, vel legi, vel esse verum cogitavi: im-

mò aucterem afferere, me legisse in Bernardo: *Unusquisque reformare pro-mittit vitam suam, non alienam*: Notavi locum, sed quia in itinere turbata omnia, & aliqua adversaria neglecta, urgebo hoc iterum, cum recurrent verba formalia mei Bernardi. *Sed num. 3187. §. Respondeo*: instas, & ais: *interroga Religiosos omnes, id statim confirmabunt*. An non P. Antonius Cottonius est Religiosus? est Ordinis S. Francisci, Vir doctissimus & Religiosissimus, & mihi, & Dianæ nostro carus: Hunc ergo interrogo, & in summa: *Verbi Circumstantia num. 20.* sic inquit: qui habet Votum Castitatis, & sit causa, ut aliquis idem votum habens peccet, non tenetur hanc circumstantiam aperire: nec Religiosus inducens aliam Religiosum ad violandum Votum Castitatis, violat castitatem: An non respondet clarissimè? An non est Religiosus P. Acacius March, de Velasco? Cathedralicus fuit Theologiae in Universitate Valentina, ob doctrinam & pietatem maximè æstimatur ab universis. Hic ergo tom. 2. *Verb. luxuria resol. 109. num. 14.* respondet, *Se à de auertur (ait) que los que son causa y ocasion de que otro cometa algun peccado en qualquiera de los modos y especies rifeidos: peccare mortulmente, y sera el peccado como fuera el que causan, y ocasionan*. Ergo conjugatus, quæ suadet calibi, ut fornicetur, non committit adulterium: nec Religiosus, si idem faciat, committit sacrilegium, sed uterque peccat consilio, in genere simplicis fornicationis. Sic isti respondent, sic universi respondebunt.

Tambur. de Præcept. Eccles.

Dicis, obedientiam, & paupertatem voveri, juxta secundam formulam at castitatem juxta primam; & unde id, quælo, colligis? ex communi voventium more, ais, §. *Respondeo me certè*: Ecce quæstionem speculativam reducis ad praxim, vel vis idiotas omnes juvenes Theologos subtilissimos esse. Sanè ex communi omnium opinione non deducitur resolutio quæstionis, quam pauci proponunt, & pauciores intelligunt: ergo ad doctos tantummodò est recurrendum: sanè si humanam consideres fragilitatem (quod num. 1412. attentissimè notari volui) tangit, qui tangitur, libidinaturque, qui contactu suarum manuum, ut alius libidinem expleat, concurrat: casus ergo hypotheticus, & purè metaphysicus, qui vix, aut nunquam potest accidere, non debet ex praxi resolvi. Poëta quidem junior in hunc sensum dixit:

*Oscula dat numquam, tamen excipit
oscula Clovi,*

Oscula an ignoras accipiendò dari?

Interrogo: si Petrus Sacerdos Joanni laico suaderet, ut cognosceret solutam feminam, votumne castitatis violaret? Si asseris, gravioris criminis accusas reum consilij, quàm reum facti: si negas, incidis in opinionem Caramuelis. Quid si conjugato suaderet, ut debitum solveret, an etiam votum, hoc suadendò, violaret? Et hæc sint de hac controversia latis &c.

Alia, quæ attextuntur, ad alias quæstiones pertinent, cui tamen otium est, poterit integram, integramque vindicationem apud prædictum Caramuelem,

U.

pra-

et in bibliis

MEVRIN
in
Eccles. præcept.
de
E II
306:

praelegere in Theologia Regu. Tom. 2. à num. 3175. Nos, ut promisimus manu scriptum; quo praedictis à Caramuele Tamburinus respondit, hujus nimirum germanam Doctrinam affectamus.

Germana Doctrina P. Tamburini de pollente alium.

Caramuel licet ingeniosus, & doctus, non videtur bene intellexisse doctrinam meam, quam ipse in Theol. Reg. tom. 2. à num. 3189. & alibi impugnare sibi videbitur: Ego duo distinguo; alterum, an vovens castitatem, voveat etiam non hortari, non invitare, non incitare ad actus turpes alienos? & de hac quaestione assero, non neminem putare, voventem, suam vovere, non aliam, ut habeo in vindicatione §. *Pater id quintò* citato à Caramuele: addidi tamen non multò post notulam numero sequenti innuendam; alterum, an vovens castitatem, voveat etiam suo corpore non cooperari positivè ad actus ejusmodi turpes alienos? Et de hac quaestione, ajo, mihi videri, quod id etiam voveat, ut signatè in praedicta vindicatione declaro §. *In posteriore item ex eo capite* his verbis.

CASTITATIS VIRTUS non praecipit, ut in sua persona quis non admittat sensuales motus; sed etiam, ne ex industria illos positivè, & SUO CORPORE procuret in alio &c.

AT Caramuel hæc duo non distinguit; immò ne mentionem quidem hujus posterioris modi facit; & semper, totusque est in probando, vo-

voventem castitatem, non vovetè, aliter lascivos actus non persuadere: si solum hoc probat Caramuel, ut certè solum probant ejus argumenta, contra meam assertionem nihil agit: nam in hoc ab ejus opinione non videor admodum alienus in d. §. *Pater id quintò*. Sed minùs rectè dixit Caramuel, me ejus sententiam amplecti, nam de hac expressè sic pronuntiavi §. *in posteriore item*.

An verò Doctrina Caramuelis possit deduci ex posteriore principio posito ibidem, hoc est in §. *Pater quintò*, nolo sine accurata consideratione decernere.

ID quod etiam alibi notari volui; sed id, quod ego doceo, est, votum castitatis involvere etiam promissionem, quòd ipse vovens SUO CORPORE, unde & SUIS MANIBUS non cooperaturus sit cum alio ad actus illos turpes, etiam praecidendo à sua quacunque delectatione, ut contingeret in stupidissima vetula.

Ego id confirmavi ex omnium Religiosorum saltem tacito sensu: nuncidem probare contendam ex ipsius Caramuelis consensu.

Fac monialem, vel Sacerdotem stupidissimos, ut complacent homini sodomitæ, permittere, ut is agat cum ipsis praeposterè, immò cum moniali vase naturali: dicetne quis hunc Sacerdotem, atque hanc monialem, quamvis nullam sentiant delectationem, nihil contra castitatem, quam voverunt, delinquere? Præterea si puer patiatursodomiticè, solum ob peccuniam sibi oblatam ab agente, nec ullam sentiat

voluptatem, immò sentiat dolorem (ut aliquando factum esse audio) nonne contra sextum præceptum puer is directè operabitur, nec solùm indirectè ex permissione, quam indulget agenti? Quòd si audeas affirmare, illum tunc peccare dumtaxat permissione peccati alterius, sequitur, quòd patiens, non peccat, si non sentiat, ut patiens, delectationem, sed solùm peccato agentis, quæ certè esset doctrina nimis à sensu omnium aliena.

Quare concludendum est: votum castitatis, saltem probabilitè, se extendere ad prohibendum voventem, ne SUI MANIBUS; suis coxendicibus, uno verbo, SUO CORPORE oblectans actus, sive suos sive alienos agat. Caramuel autem, si aliter sentit, afferat argumenta contra hanc probabilitatem, cum hætenus solùm locutus sit de persuadente, de incitante, &c. nunquam verò de cooperante cum SUO CORPORE, ut dictum est.

Pari etiam modo Cotonius, & Acaicius, quos Caramuel adducit, alijque, qui adduci possent, de cooperante per consilium, per hortationem loquuntur, non autem de cooperante cum SUO CORPORE, quæ est mea consideratio.

Idem Caramuel, T. 1. Th. Regul. suam firmare sententiam, atque ad eam infirmare, contendit his argumentis num. 989. Sic: Poterit monialis cooperari, ut Joannes reddat debitum uxori propriæ, quin contra votum castitatis procedat; quia ipsa non vovit castitatem alterius, sed propriam; ergo eadem de causa poterit

cooperari, ut Joannes incidat in pollutionem, quin frangat votum castitatis, cum ipsa non voverit vitare pollutionem alterius, sed propriam; vel assigna disparitatis causam. Hæc ibi Caramuel, quæ etiam breviter innuit in præcedente sua epistola ad me scripta §. Interrogo.

Huic argumento ex mea Doctrina facile respondetur. Distinguo enim tum antecedens, tum consequens: poterit monialis cooperari, ut Joannes reddat debitum uxori propriæ, cooperari, inquam, suasionè, invitatione, consilio, &c. concedo antecedens; poterit cooperari suo corpore; v. gr. SUI MANIBUS adjuvare Joannem ad matrimonialem congressum, nego antecedens: eadem distinctione utere pro consequenti; hoc est, ergo poterit cooperari cum Joanne, ut hic incidat in pollutionem sine voti sui fractione, esto consequentia; SUO CORPORE, profus nego; quia monialis vovit illibatam castitatem, ut supra vidimus, quæ hujusmodi oblectans immunditatis SUO CORPORE non se immiscet.

Deinde num. 990. dicti primi tomi sic idem Caramuel arguit; non minus interdictum est moniali, nubere, quàm mollitiem committere, atqui, quando cooperatur, ut Joannes reddat debitum, nihil facit contra suam castitatem, sed contra castitatem Joannis; ergo similiter, quando cooperatur monialis ad hoc, quòd Joannes habet pollutionem, nihil facit contra castitatem suam, sed contra castitatem Tertij, &c. Hæc ille.

et in bibliis:

MEVRIN
in
Eccle. præcepto
de
E II
306

Respondeo ex eadem mea doctrina; concedendo enim majorem, distinguo minorem: quando monialis cooperatur, ut Joannes reddat uxori debitum, nihil facit contra castitatem, quando, inquam, cooperatur consilio, persuasione, &c. concedo minorem; quando cooperatur **SUO CORPORE** v. g. **SUIS MANIBUS**, adjuvando Joannem ad illum conjugalem congressum, nego minorem; unde sub eadem distinctione, concedo, vel nego consequentiam.

Denique paulò post *num. 995.* Sic idem habet: quod eæ circumstantiæ omnes possint tolli (nimirum quod monialis v. gr. nulli delectationi consentum præbeat, nec sit in summo periculo consentum præbendi) affirmant aliqui, qui audierunt varias confessiones: nam si sæpè mulier in actu venereo merè passivè se habet, & ut lapis, quod fœminis nimis deditis Veneri est frequentissimum: cur non earum aliqua possit, studens proprio lucro, non propriæ voluptati, etiam sine delectationis periculo, Amasium polluere, & peccare mortaliter, non contra suam, sed contra debitam Amasij castitatem? Hactenus Caramuel.

Verùm ego sic primò adversus ipsum, sive retorqueo, sive infirmam ejus doctrinam reddo: dicit, mulierem aliquam proprio lucro studentem, non propriæ voluptati, sine delectationis periculo Amasium polluere, & peccare mortaliter, non contra suam, sed contra debitam Amasij castitatem; quia ejusmodi mulier, nec delectationem

sentit, nec periculum subit consentiendi; Ergo, si doctrinæ consequentiam servare velit dicere tenetur, inulierem illam merè passivè, lapidis instar, se habentem, quod fœminis nimis deditis Veneri frequentissimum esse, affirmat, posse studere proprio lucro, non propriæ voluptati, & sine delectationis periculo fornicari, immò & sodomiticè pati; & tamen illam peccare quidem mortaliter, at non contra suam castitatem, sed contra castitatem Amasij, & consequenter has fœminas Veneri jam diu deditas à peccatis contra suam castitatem Caramuel liberabit, Id quod docere unquam audebit nemo.

Sic secundò, quod idem modò dixit §. *oscula dat nunquam* infirmare possum; dixit, inquam, ibi casum, de quo disputamus, esse metaphysicum, qui vix, aut nunquam potest accidere: si enim fatetur eos, qui varias confessiones audierunt, id affirmare, & fœminas valde Veneri deditas sæpè se habere, ut lapides, qua firmitate doctrinæ asserit, id vix, aut nunquam accidere posse?

Sanè novi ego adolescentulum sæpè passum esse oscula, tactusque turpes à magistro, non modò delectatione nulla, verùm etiam summa displicentia, idque ob timorem, ne ab illo malè tractaretur, & multoties ob pudorem illum à se repellendo: & quoties pater, frater, vel quilibet alius venerè osculatur puellam, puerumve innocentes, nec ulla venerea delectatione infectos? Ergo sæpè accidit, ut oscula obscanda deatur, nec reddantur tamen.

Idem

Idem Caramuel in tom. 1. Theolog. Fundamentalis fundamento 59. annum. MCCCCX. in 3. editione hanc eandem questionem tractat, eademque repetit, quæ hætenus nos attulimus, ubi pro sententia, quæ est mea, quod scilicet peccet Sacerdos contra suam castitatem, quam vovit, si alium Laicum polluat, adducit Oviedum, adducit Dianam, adducit ex parte Candidum, adducit Trullench, cujus postremi verba ab eodem Caramuele ibidem producta, sunt hæc. Hinc fit (ait Trullench.) t. 2. in Decal. lib. 6. c. 1. dub. 8. §. 1. v. 2. quando mollities committitur tactibus Professi, aut in sacris constituti, esse id in confessione aperiendum, ut bene existimat Diana; poterat etiam adducere P. Vincentium Tancredi nostræ Societatis Theologum, mihi que amicissimum 2. p. quest. moralium tract. 3. quest. 17. Jam, si hanc sententiam amplectuntur prædicti Doctores, cur in præfati epistola, quam ad me scribit Caramuel, contra meam sententiam sic exultat? An Tamburinus (ait) juxta illam ab aliquo Theologiz professore fuit instructus? An illam in aliquo Casista legit? An ab aliquo Concionatore audivit? An eandem alicubi ipse prædicavit, aut docuit? Minime, minime. Hæc ille, oblitus Doctorem, quos citaverat dicto 1. Tom. Theol. Fund. Nam profectò si tot Do-

ctores, ipso Caramuele fatente, hanc meam sententiam sustinent, ego aucter respondere possum, me ab his Doctores juxta illam institutum fuisse: Trullench non est Theologus? Diana Casista non est? Theologus non est Oviedus? Candidus, qui faver, non est Concionator, immò jex Concionatorum familia, & Theologus insignis? Legatur item Tancredi p. 1. quest. moralium tract. 3. quest. ult. ubi pro vera, hoc est, pro mea sententia in fine dictæ questionis sic habet; contrariam asserentes, hoc est, sententiam Caramuelis, non habere aliquod fundamentum.

Ad illud, quod à me querit Caramuel, an alicubi eam sententiam prædicaverim, vel docuerim.

Respondeo, me nullibi eam prædicasse, quia hoc non est argumentum in Concionibus proponendum; addo, me illam docuisse privatim cum debita dexteritate, & modestia, immò illam in mea vindicatione nuper ab ipso Caramuele posita publicis typis, clarissimè sapientibus exposuisse: unde is nimis immeritò à me inquit, an illam docuerim, cum tam manifestè, me illam docuisse non ignoret.

Hætenus de hac controversia scripsisse sufficiat; nam alia quædam ab oculatis Lectoribus non difficili negotio diluentur.

Ego Thomas Tamburinus hæc scripsi Panormi 1. Nov. 1666.

Finis Primi Parergi.

U 3

PAR.